

Staten van Aruba

LANDSVERORDENING tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1)

ZJ 2015-2016-842

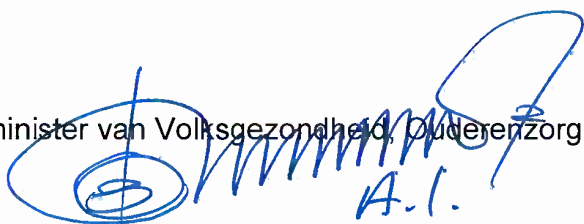
AANBIEDING

no.1

De regering van Aruba biedt aan de Staten ter goedkeuring aan een ontwerp voor een Landsverordening tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1)

Oranjestad, 11 APR 2016

De minister van Volksgezondheid, Ouderenzorg en Sport,

A.l.

De minister van Toerisme, Transport, Primaire Sector en Cultuur,

De minister van Justitie,

STATEN VAN ARUBA
Ingek. 12 APR 2016
Volgnr.: IS/617/IS-16

Staten van Aruba

LANDSVERORDENING tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1)

XJ 2015-2016-842

ONTWERP

no. 2

IN NAAM VAN DE KONING!

DE GOUVERNEUR van Aruba,

In overweging genomen hebbende:

- dat het in het belang van de Arubaanse toeristische sector is dat er een evenwichtig aanbod is van verschillende soorten verblijfaccommodaties in Aruba;
- dat het ter waarborging van dat evenwichtige aanbod wenselijk is regels te stellen omtrent de verschillende soorten accommodaties die door een hotel kunnen worden aangeboden;
- dat het om dezelfde reden ook wenselijk is dat de minister, belast met aangelegenheden van toerisme, betrokken is bij de afgifte van vergunningen aan hotels en logementen.

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

Artikel I

De Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) wordt gewijzigd als volgt:

A. artikel 1 wordt gewijzigd als volgt:

- 1°. de definitie van het begrip "logement" komt te luiden:
elke gelegenheid waarin aan minder dan tien personen, niet zijnde bloed- of aanverwanten van de houder, tot de derde graad inbegrepen, en die niet in dienst van de houder zijn, tegen vergoeding huisvesting met of zonder bediening ter beschikking gesteld wordt;

- 2° de definitie van het begrip “hotel” komt te luiden:
 elke gelegenheid waarin aan tien of meer personen, niet zijnde bloed- of
 aanverwanten van de houder, tot de derde graad inbegrepen, en die niet in
 dienst van de houder zijn, tegen vergoeding accommodatie met of zonder
 bediening ter beschikking gesteld wordt;
- 3° na het begrip “hotel” en de bijbehorende definitie wordt een zevental nieuwe
 begrippen met bijbehorende definities ingevoegd, luidende:
- timesharing: het zakelijk of persoonlijk recht tot het gebruik
 voor ten minste een week per jaar van een of
 meer tot bewoning bestemde onroerende
 zaken of bestanddelen daarvan;
- accommodatie: de kamers die blijkens hun inrichting bestemd
 zijn om als afzonderlijk geheel te worden
 gebruikt en waarin door een hotel of logement,
 niet zijnde timesharing, tegen vergoeding
 huisvesting wordt verleend;
- accommodatienacht: een nacht gedurende welke in een
 accommodatie huisvesting kan worden
 verleend;
- all-inclusive accommodatie: een accommodatie waarbij de huisvesting
 tevens het recht geeft op onbeperkt kosteloos
 genot van voedsel en in ieder geval
 alcoholvrije drank op het hotel- of
 logementterrein, al dan niet in combinatie met
 het kosteloos gebruik van een of meer
 recreatieve faciliteiten;
- all-inclusive hotel: een hotel dat uitsluitend all-inclusive
 accommodatie aanbiedt;
- all-inclusive logement: een logement dat uitsluitend all-inclusive
 accommodatie aanbiedt;
- all-inclusive vergunning: een bijzondere vergunning voor het aanbieden
 van all-inclusive accommodatie in een hotel of
 een logement.

B. artikel 2 wordt gewijzigd als volgt:

- 1° in het vijfde lid worden de woorden "huisvesting met bediening" vervangen door: huisvesting met of zonder bediening;
- 2° aan het artikel wordt een zesde toegevoegd, luidende:
 6. Het aanbieden van all-inclusive accommodatie in een hotel of een logement geschiedt uitsluitend met een all-inclusive vergunning.

C. artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

- 1°. voor de tekst van het artikel wordt het cijfer "1" geplaatst, gevolgd door een punt;
- 2°. aan het artikel wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:
 2. Een all-inclusive vergunning geeft de houder het recht tot het verhuren van all-inclusive accommodatie tot het aantal vermeld in die vergunning.

D. na artikel 19 worden twee nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 19a

1. In afwijking van artikel 19, eerste lid, geschiedt de verlening, weigering en intrekking van:
 - a. een hotelvergunning en een logementvergunning in overeenstemming met de minister, belast met aangelegenheden van toerisme;
 - b. een all-inclusive vergunning uitsluitend door de minister, belast met aangelegenheden van toerisme.
2. In de all-inclusive vergunning wordt een omschrijving opgenomen van het aantal lokaliteiten en de accommodatie waarvoor zij is verleend, alsmede de termijn waarvoor zij is verleend.
3. Een aanvraag voor een all-inclusive vergunning wordt geweigerd:
 - a. voor een all-inclusive hotel of een all-inclusive logement indien daardoor meer dan 40% van alle accommodatie in Aruba all-inclusive accommodatie zou worden; of
 - b. voor een ander hotel of logement dan een all-inclusive hotel of een all-

inclusive logement, indien jaarlijks gemiddeld meer dan 20% van de accommodatienachten van dat hotel of logement all-inclusive zou worden.

4. De houder van een all-inclusive vergunning doet jaarlijks vóór 1 juni schriftelijke opgave aan de minister, belast met aangelegenheden van toerisme, van het gemiddelde percentage van zijn accommodaties dat in het voorafgaande jaar all-inclusive accommodatie was.
5. De minister, belast met aangelegenheden van toerisme, kan ten behoeve van bijzondere gevallen van het bepaalde in het derde lid ontheffing verlenen.
6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen kunnen de percentages, genoemd in het derde lid, worden gewijzigd.

Artikel 19b

1. Indien een percentage als bedoeld in artikel 19a, derde lid, nog niet is bereikt, maakt de minister, belast met aangelegenheden van toerisme, dit een maal per kalenderjaar algemeen bekend en vermeldt hij daarbij dat nieuwe aanvragen van een all-inclusive vergunning kunnen worden ingediend binnen een door hem daarbij te stellen termijn.
 2. Bij de aanvraag van een vergunning wordt een business plan overgelegd waaruit blijkt hoeveel de aanvrager jaarlijks zal investeren in de Arubaanse economie gedurende de daarop volgende periode van 20 jaar.
 3. Het business plan gaat vergezeld van een verklaring van een registeraccountant, inhoudend dat het business plan een getrouwe weergave bevat van de voorgenomen investeringen van de aanvrager.
 4. Een aanvraag van een vergunning kan worden verleend aan de aanvragers naar gelang zij het meest zullen investeren in de Arubaanse economie, totdat het betrokken percentage, bedoeld in artikel 19a, derde lid, is bereikt.
 5. De minister, belast met aangelegenheden van toerisme, kan nadere regels stellen betreffende het indienen van een aanvraag en de behandeling ervan.
- E. in artikel 31, onderdeel b, worden de woorden “de bepalingen van deze landsverordening” vervangen door: de bepalingen bij of krachtens deze landsverordening;
- F. aan artikel 32 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:
3. Een all-inclusive vergunning kan worden ingetrokken, indien het desbetreffende

hotel of het logement niet overeenkomstig de daarvoor gestelde voorschriften wordt uitgebaat.

- G. in artikel 40, vierde lid, wordt de zinsnede “de minister van, belast met volksgezondheid,” vervangen door de zinsnede: de minister, belast met volksgezondheid.

Artikel II

Een all-inclusive vergunning wordt van rechtswege voor een periode van 20 jaar verleend aan degene die op 1 maart 2016 houder is van een vergunning als bedoeld in artikel 10 van de Vergunningsverordening zoals deze luidde op de dag, voorafgaande aan het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening, en die:

- a. het hotel of logement exploiteerde als een all-inclusive hotel of een all-inclusive logement;
- b. een hotel of logement exploiteerde waarvan in 2015 gemiddeld niet meer dan 20% van de accommodatie all-inclusive was; of,
- c. een ander hotel of logement dan bedoeld in de onderdelen a of b exploiteerde, waarvan in 2015 gemiddeld meer dan 20% van de accommodatie all-inclusive was, mits de vergunninghouder verklaart dat het aantal all-inclusive accommodaties van dat hotel of dat logement in twee jaar evenredig wordt afgebouwd naar ten hoogste 20% van de accommodatie van dat hotel of dat logement.

Artikel III

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip, dat voor verschillende onderdelen verschillend kan worden gesteld.

Gegeven te Oranjestad,

De minister van Volksgezondheid, Ouderenzorg en Sport,

De minister van Toerisme, Transport, Primaire Sector en Cultuur,

De minister van Justitie,

MEMORIE VAN TOELICHTING

no.3

1. Inleiding

Door middel van een motie van 7 mei 2015 hebben de Staten de minister van Toerisme, Transport, Primaire Sector en Cultuur (hierna aan te duiden als de Minister) verzocht om onderzoek te verrichten naar de mogelijkheid van een bijzonder vergunningenstelsel voor zogenaamde all-inclusive hotels en naar de effecten van een dergelijk vergunningenstelsel op de Arubaanse economie. Deze motie had als achtergrond de toename in de afgelopen jaren van het aantal hotels in Aruba dat uitsluitend all-inclusive accommodatie aanbiedt, alsook de toename van het aantal all-inclusive accommodaties dat, naast de gewone accommodaties, door hotels wordt aangeboden. Daarop werd aan PricewaterhouseCoopers (PwC) de opdracht gegeven om het verzochte onderzoek uit te voeren. Dit rapport werd op 26 januari 2016 aan de Minister aangeboden. De resultaten ervan hebben de basis gevormd voor het onderhavige ontwerp. Daarin wordt voorgesteld om in de Vergunningsverordening een bijzonder vergunningenstelsel op te nemen voor hotels die all-inclusive accommodaties aanbieden.

Het begrip "all-inclusive" kent geen vastomlijnde definitie. In het normale spraakgebruik wordt doorgaans daaronder verstaan accommodatie waarbij, naast het verblijf, in ieder geval alle maaltijden (ontbijt, lunch en diner) en alcoholvrije dranken bij de prijs inbegrepen zijn. Deze kunnen worden genuttigd in de restaurants of andere gelegenheden van het hotel zelf. Afhankelijk van de arrangementvoorwaarden kan een gast ook toegang krijgen tot andere voorzieningen voor vermaak en ontspanning in het hotel, zoals spa's en watersportactiviteiten. In sommige gevallen is voorts het nuttigen van alcoholhoudende dranken bij de prijs inbegrepen. All-inclusive accommodatie kan zowel door daartoe bestemde hotels worden aangeboden, alsook door reguliere hotels als onderdeel van hun accommodatieaanbod. Beide gevallen doen zich in Aruba voor. Overigens kunnen ook kleinschalige verblijfsaccommodaties (de zogenaamde

logementen) all-inclusive arrangementen aanbieden. Daarom worden ook logementen in het onderhavige ontwerp meegenomen. Waar in het hiernavolgende wordt gerefereerd aan een hotel, wordt dan ook tevens een logement bedoeld. Omdat timesharingaccommodaties doorgaans geen all-inclusive arrangementen aanbieden, is timesharing van deze regeling uitgesloten.

2. Economische redenen voor het beperken van het aantal all-inclusive accommodaties

Het aanbieden van all-inclusive accommodaties brengt voordelen met zich voor de hotelgast en voor de hotelonderneming. Voor de hotelgast geldt dat deze vooraf een prijs voor zijn verblijf overeenkomt, die hem recht geeft op het gebruik van allerlei voorzieningen van het hotel. Afhankelijk van de arrangementvoorwaarden, kan dit voor de hotelgast inhouden dat hij gedurende zijn verblijf onbeperkt en zonder bijbetaling toegang heeft tot alle hotelvoorzieningen. Vanwege het volumevoordeel dat hotels doorgaans met all-inclusive arrangementen behalen, kan de prijs per nacht van een dergelijk arrangement ook voor de hotelgast relatief voordelig zijn ten opzichte van klassieke arrangementen. Hetzelfde volumevoordeel leidt ertoe dat voor bepaalde hotelondernemingen all-inclusive arrangementen qua rendement aantrekkelijker zijn geworden dan klassieke arrangementen. Het aanbod van all-inclusive accommodaties breidt zich de laatste tijd dan ook gestaag uit in de toeristische regio's van de wereld, waaronder zeker ook het Caribische gebied. Aruba vormt hierop geen uitzondering.

Alhoewel all-inclusive accommodaties onmiskenbaar voordelen opleveren voor de economie (onder meer in de vorm van werkgelegenheid in de hotels en de afname op de lokale markt van consumptiegoederen ten behoeve van de hotelvoorzieningen), kleven aan hun aanwezigheid ook nadelen. Zo leidt het feit dat de gasten bij all-inclusive accommodaties zonder bijbetaling gebruik kunnen maken van de hotelrestaurants er toe dat zij nauwelijks of zelfs geen gebruik maken van de horecagelegenheden buiten hun hotels. Voorts is het een gegeven dat gasten van all-inclusive accommodaties hun verblijfperiode meer in het hotel zelf doorbrengen, waardoor zij ook minder gebruik maken van taxi's en andere voorzieningen buiten het hotel, zoals winkels. Uiteindelijk heeft dit een negatieve impact op bepaalde sectoren van de Arubaanse economie.

Het vorenstaande wordt bevestigd in verschillende onderzoeken die over de economische effecten van all-inclusive accommodatie zijn verricht. De resultaten van

deze onderzoeken zijn gebundeld in het bovenvermelde rapport van PwC van 26 januari 2016. In verschillende onderzoeken wordt bevestigd dat het aanbieden van (te veel) all-inclusive accommodaties een negatief effect heeft op de lokale economie. Zo volgt uit een onderzoek van het United Nations Environment Programme dat bij de meeste all-inclusive reizen maar liefst 80% van de uitgaven van de toerist naar de vliegmaatschappij, hotels en andere internationale bedrijven gaan, die in de meeste gevallen hun hoofdvestiging hebben in het land van herkomst van de toerist, in plaats van naar lokale bedrijven en/of personen.

De regering is zich bewust van de aanwezigheid in Aruba van hotels die uitsluitend op all-inclusive basis draaien of die all-inclusive arrangementen als onderdeel van hun accommodatie-assortiment aanbieden. De regering is zich ook bewust van de bijdrage die deze hotels aan de Arubaanse toeristische sector leveren. In het belang van de Arubaanse toeristische sector en uiteindelijk ook van de Arubaanse economie, acht de regering het evenwel noodzakelijk dat er sprake is van een evenwichtig aanbod van arrangementen die in Aruba aan toeristen worden aangeboden. Niet vergeten dient te worden dat Aruba meer ontvankelijk is voor de negatieve effecten van een onevenwichtige accommodatiemix dan andere landen, aangezien de Arubaanse economie (vrijwel) volledig afhankelijk is van het toerisme. Zo bedroeg in 2014 de totale bijdrage van het toerisme aan het bruto binnenlands product van Aruba 88.4%. Hiermee staat Aruba relatief gezien op de eerste plaats in de wereld voor wat betreft de totale bijdrage van toerisme aan het bruto binnenlands product (bron: World Travel & Tourism Council). Voorts is van belang dat Aruba sinds lang streeft naar een hoogwaardig toeristisch product, met bijbehorende voorzieningen en attracties voor de toeristen die op Aruba verblijven. Om dat te bereiken, is bijvoorbeeld op 12 mei 2014 een zogenaamde 'RevPar' overeenkomst getekend tussen de Minister en diverse stakeholders uit de toeristenindustrie.

Het aanbod van verblijfsarrangementen dient kortom divers te zijn, samen met een evenwichtige verdeling tussen de verschillende arrangementen, waarbij nadrukkelijk ook ruimte is voor hotels die niet of slechts gedeeltelijk op all-inclusive basis draaien. Dit heeft immers een positief uitstralingseffect richting de ondernemingen die elders in Aruba gevestigd zijn en die toeristen tot hun clientèle rekenen. Vornoemde onderzoeken bevestigen dat het problematisch zou zijn als er nog meer all-inclusive accommodaties in Aruba worden aangeboden dan thans al het geval is. Regulering van all-inclusive accommodaties en het behoud van een evenwichtige accommodatiemix is

volgens de regering derhalve noodzakelijk en doelmatig, met name gezien de grote economische afhankelijkheid van Aruba van het toerisme.

3. De strekking van het onderhavige ontwerp

De regering stelt met de voorgestelde wijzigingen voor om de regulering van all-inclusive accommodaties in de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) op te nemen. Daarin wordt immers al voorzien in een vergunningenstelsel voor hotels. De Vergunningsverordening bevat hoe dan ook het huidige algemene kader voor de regulering van (onder meer) het hotelwezen in Aruba. Daartoe behoren vergunningsvoorschriften die ook buiten het kader van alcoholverkoop, ruimtelijke inrichting en hygiëne kunnen worden ingezet. Met de voorgestelde wijzigingen wenst de regering dan ook aangelegenheden die verband houden met toerismebeleid via de Vergunningsverordening te reguleren, onder meer door middel van de introductie van het vereiste van een bijzondere vergunning voor hotels die all-inclusive accommodaties aanbieden. De Minister zal uitsluitend bevoegd zijn om deze zogenaamde all-inclusive vergunning te verlenen. Het is voorts van belang dat de Minister een wezenlijke rol krijgt bij de verlening, weigering en intrekking van de hotelvergunningen en logementvergunningen die op grond van de huidige Vergunningsverordening reeds vereist zijn.

Uitgangspunt bij het onderhavige wetsvoorstel is dat de bestaande situatie ter zake van het aanbod van accommodaties wordt gerespecteerd. Uit onderzoek van de Aruba Tourism Authority is gebleken dat hotels die uitsluitend all-inclusive accommodaties aanbieden op dit moment tezamen maximaal 40% van alle op Aruba aangeboden hotel accommodatie vertegenwoordigen verkopen. Hierin zijn tevens de toekomstige hotels meegenomen die concrete toezeggingen hebben gekregen. Reguliere hotels die all-inclusive accommodaties als onderdeel van hun accommodatieaanbod aanbieden, verkopen gemiddeld per jaar niet meer dan 20% van al hun accommodatienachten als all-inclusive. In het onderhavige ontwerp wordt aangesloten bij deze percentages, door het limiteren van het aantal vergunningen voor all-inclusive accommodaties en tevens door het vaststellen van een maximum all-inclusive quotum voor reguliere hotels die all-inclusive accommodaties aanbieden. Doordat de bestaande situatie wordt gerespecteerd, wordt zoveel mogelijk voorkomen dat de toepassing van deze wettelijke regeling aanleiding zal geven tot conflicten. De Minister zal de situatie elke vijf jaar evalueren, waarbij wordt nagegaan of de regeling doeltreffend is en wat de effecten

ervan zijn. Daarbij zal een nog op te stellen objectief maatschappelijk kosten/baten-analysemodel worden gehanteerd. Mochten de evaluatie of andere omstandigheden daartoe aanleiding geven, dan kunnen de percentages die in het wetsvoorstel zijn genoemd bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden gewijzigd.

De all-inclusive vergunning zal aan een bepaalde termijn worden verbonden, om nieuwe spelers een kans te bieden om op de markt te komen. Om die reden kan een all-inclusive vergunning ook worden ingetrokken, indien het hotel zich niet houdt aan de daarvoor geldende voorschriften. De ruimte die hierdoor op de all-inclusive markt beschikbaar wordt, zal op een eerlijke wijze worden verdeeld. Hotels die (meer) all-inclusive accommodaties zouden willen aanbieden dan zij op dat moment op grond van hun all-inclusive vergunning mogen doen, kunnen in dat geval een business plan indienen bij de Minister, waarbij zij concreet en onderbouwd dienen aan te geven hoeveel all-inclusive accommodaties zij zouden willen gaan aanbieden. Mocht de beschikbare ruimte met die plannen worden overschreden, dan zal de Minister een (gewijzigde) all-inclusive vergunning verlenen aan die hotels die het meest bijdragen aan de Arubaanse economie, tot het grenspercentage is bereikt. Dit is in lijn met het doel van het onderhavige ontwerp.

De formaliteiten die gepaard gaan met de all-inclusive vergunning, zoals de benodigde informatie voor de aanvraag, zullen in beleid van de Minister worden vastgelegd.

Aan de met het onderhavige ontwerp voorgestelde wijzigingen zijn geen financiële consequenties voor het Land verbonden.

4. Artikelsgewijze toelichting

Ad artikel I, onderdeel A

Het onderhavige artikel wijzigt de definiëring van de begrippen "logement" en "hotel" in dier voege dat ook gelegenheden waarin huisvesting *zonder bediening* tegen vergoeding aan personen ter beschikking wordt gesteld, nu onder de definiëring vallen. Deze wijziging is ingegeven door de huidige, steeds meer voorkomende, praktijk dat verblijfsaccommodaties zonder bediening voor korte termijn aan toeristen worden verhuurd (denk bijvoorbeeld aan Airbnb). De regering acht het wenselijk dat de regels en voorschriften van de Vergunningsverordening tevens op deze gelegenheden van

toepassing zijn, om zo een '*level playing field*' te creëren.

Het begrip "logement" is opgerekt: ook gelegenheden waarin aan minder dan tien personen, niet zijnde bloed- of aanverwanten van de vergunninghouder, tegen vergoeding huisvesting wordt verleend, vallen door de voorgestelde wijziging onder het begrip "logement". Voor het overige is bij de begrippen "logement" en "hotel" aangesloten bij de bestaande definiëring.

Het begrip "timesharing" is gedefinieerd om timesharingaccommodaties uit te sluiten van de werking van het ontwerp. Zoals in het algemene deel van deze toelichting reeds naar voren is gebracht, bieden timesharingaccommodaties immers doorgaans geen all-inclusive arrangementen aan.

Onder "accommodatie" worden volgens het ontwerp de kamers verstaan die blijkens hun inrichting bestemd zijn om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt en waarin door een hotel, niet zijnde timesharing, tegen vergoeding huisvesting wordt verleend. De daadwerkelijke bezetting van de kamer is in dit verband niet relevant: het gaat om de kamers die het hotel aanbiedt.

Het begrip "all-inclusive accommodatie" is een van de kernbegrippen van het onderhavige ontwerp. Voor de definiëring van dit begrip is zoveel mogelijk aangesloten bij het normale spraakgebruik. Er wordt accommodatie onder verstaan waarbij naast de huisvesting in ieder geval alle maaltijden (ontbijt, lunch en diner) en alcoholvrije dranken bij de prijs inbegrepen zijn, mits deze maaltijden en alcoholvrije dranken op het hotelterrein worden genuttigd. Ook andere recreatieve activiteiten, zoals spa's of watersportactiviteiten, kunnen bij de prijs van de huisvesting inbegrepen zijn. Dit hoeft echter niet altijd het geval te zijn om onder het begrip "all-inclusive accommodatie" te vallen.

Accommodatie waarbij in de prijs van de huisvesting tevens een zogenaamd 'dine around' programma begrepen is (een programma waarbij de gast in restaurants buiten het hotelterrein op Aruba kan ontbijten, lunchen of dineren) valt dus niet onder het begrip "all-inclusive accommodatie". Het is immers de bedoeling van het onderhavige ontwerp dat dergelijke programma's juist worden gestimuleerd, omdat de lokale Arubaanse economie daarvan profiteert.

Onder "all-inclusive hotel" wordt een hotel verstaan dat uitsluitend all-inclusive accommodaties aanbiedt.

Met het begrip "all-inclusive vergunning" wordt de bijzondere vergunning bedoeld die vereist is voor hotels die all-inclusive accommodaties aanbieden. Het betreft een vergunning die vereist is naast de reeds bestaande en benodigde hotelvergunning.

Ad artikel I, onderdelen B en C

De voorgestelde wijziging ter zake van artikel 2, vijfde lid, houdt verband met de wijziging van de begrippen "hotel" en "logement". Hier wordt volstaan met de verwijzing naar de toelichting bij artikel I, onderdeel A.

Voorts wordt in onderdeel B het bijzondere vergunningstelsel geïntroduceerd voor hotels die all-inclusive accommodaties aanbieden. All-inclusive accommodatie aanbieden mag alleen indien een hotel daarvoor een all-inclusive vergunning heeft. Voorts dient het hotel overeenkomstig de voorschriften van deze vergunning te handelen.

Onderdeel C bepaalt vervolgens waar een all-inclusive vergunning recht op geeft, namelijk op het aanbieden van all-inclusive accommodaties tot het aantal dat in de vergunning is vermeld. Dat aantal is relevant vanwege de grenspercentages die in het wetsvoorstel aan all-inclusive accommodaties worden gesteld, hetgeen hierna verder wordt toegelicht.

Artikel I, onderdeel D

Door middel van de voorgestelde wijziging worden twee nieuwe artikelen in de Vergunningsverordening opgenomen. Zoals reeds in het algemene deel van deze toelichting naar voren is gebracht, acht de regering het wenselijk om via de Vergunningsverordening ook aangelegenheden die verband houden met toerismebeleid te reguleren en om de Minister een wezenlijke rol toe te bedelen bij de verlening, weigering en intrekking van de hotelvergunningen en logementvergunningen. Deze rol krijgt de Minister naast de rol die de Minister, belast met Volksgezondheid op basis van de Vergunningsverordening al heeft. Omdat de all-inclusive vergunning slechts ziet op aangelegenheden die het toerismebeleid betreffen, zal de Minister uitsluitend bevoegd

zijn om de all-inclusive vergunning te verlenen.

Van bijzonder belang zijn het tweede en derde lid van het voorgestelde artikel 19a. In het tweede lid wordt bepaald dat een all-inclusive vergunning een omschrijving van het aantal lokaliteiten en de soort accommodatie waarvoor de vergunning is verleend, dient te bevatten. Daarbij zal de vergunning ook aan een bepaalde termijn worden verbonden, welke termijn tevens in de all-inclusive vergunning zal worden opgenomen. Zoals reeds is toegelicht in het algemene deel van deze memorie, dienen immers ook eventuele nieuwe spelers de gelegenheid te krijgen om de all-inclusive markt te betreden. Ook bestaande spelers dienen daarbij de mogelijkheid te krijgen om hun all-inclusive vergunning desgewenst uit te breiden. Die gelegenheid wordt hen geboden zodra de termijn waarvoor aan hotels een vergunning is verleend, verstrijkt, of indien er al eerder ruimte is binnen het landelijke maximum.

Volgens het derde lid van het voorgestelde artikel 19a zal een all-inclusive vergunning worden geweigerd voor een all-inclusive hotel, indien daardoor meer dan 40% van de in Aruba aanwezige accommodatie die door hotels wordt aangeboden, uitsluitend all-inclusive accommodatie zou worden, of voor een ander hotel dan een all-inclusive hotel, indien jaarlijks gemiddeld meer dan 20% van de accommodatienachten van dat hotel als all-inclusive zou worden aangeboden. Aldus worden twee grenzen gesteld ten aanzien van het aanbod van all-inclusive accommodaties in Aruba:

1. Hotels die uitsluitend all-inclusive accommodatie aanbieden krijgen alleen een vergunning indien daardoor niet meer dan 40% van het totale aanbod aan accommodatie in Aruba all-inclusive accommodatie wordt. Onder het totale aanbod wordt hier verstaan het aanbod van zowel volledige all-inclusive hotels als gemengde hotels. Daarbij worden zowel bezette als onbezette accommodaties in het totale aanbod meegenomen.
2. Hotels met gemengde accommodaties krijgen alleen een vergunning indien zij jaarlijks niet meer dan 20% van hun accommodatienachten als all-inclusive accommodaties verkopen. Daarbij worden de beschikbare accommodatienachten meegenomen. Het percentage van 20 is een jaargemiddelde. All-inclusive accommodatienachten die door een bepaald hotel met gemengde accommodaties worden verkocht, zouden dus op enig moment in het jaar het percentage van 20 kunnen overschrijden, mits op een ander moment in het jaar minder dan 20% als all-

inclusive accommodaties wordt verkocht.

Zoals reeds naar voren is gebracht, is voor deze percentages aangesloten bij de bestaande situatie ter zake van all-inclusive accommodaties.

Ingevolge het voorgestelde artikel 19a, vierde lid, krijgt de houder van een all-inclusive vergunning de verplichting om jaarlijks vóór 1 juni schriftelijke opgave te doen aan de Minister over het gemiddelde percentage van zijn accommodatie dat in het voorafgaande jaar all-inclusive accommodatie was. Deze opgave geeft de Minister een instrument om te toetsen of het betreffende hotel aan de vergunningsvoorwaarden voldoet.

Door middel van het voorgestelde vijfde lid van artikel 19a kan de Minister ten behoeve van bijzondere gevallen ontheffing verlenen van de bovenbedoelde grenspercentages. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan conferenties met grote aantallen buitenlandse deelnemers, waarbij all-inclusive verblijf onderdeel van het conferentieprogramma vormt (zoals het geval kan zijn bij zogenaamde MICE-evenementen (*'Meetings, Incentives, Conventions en Exhibitions'*)).

Artikel 19a, zesde lid, biedt de mogelijkheid om bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen de percentages, genoemd in het derde lid, te wijzigen, indien daartoe de noodzaak komt vast te staan. Op die manier kan worden ingesprongen op een veranderende markt. Ook de evaluatie die op grond van het voorgestelde zesde lid van artikel 19b elke vijf jaar zal plaatsvinden, kan aanleiding geven om de percentages te wijzigen.

In het voorgestelde artikel 19b wordt omschreven wat er gebeurt als er ruimte beschikbaar komt om een all-inclusive vergunning aan te vragen, bijvoorbeeld omdat de termijn waarvoor een all-inclusive vergunning aan een bepaald hotel is verleend, verstrijkt of omdat een all-inclusive vergunning voor een hotel wordt ingetrokken. De Minister zal het één keer per jaar algemeen bekend maken indien de grenspercentages, genoemd in artikel 19a, derde lid, nog niet zijn bereikt. Hij nodigt hotels daarbij uit om een aanvraag in te dienen voor een all-inclusive vergunning. Zowel hotels die reeds een all-inclusive vergunning hebben maar deze willen uitbreiden, als (toekomstige) hotels die nog geen all-inclusive vergunning hebben, kunnen een aanvraag indienen. Als met de nieuwe aanvragen de grenspercentages genoemd in artikel 19a, derde lid, niet

worden bereikt, worden de aanvragen gehonoreerd. Indien de aanvragen de grenspercentages overschrijden, dan zal de Minister een keuze moeten maken aan wie hij een all-inclusive vergunning verleend. Hij zal dit doen op basis van de door de aanvragers ingediende business plannen. In het voorgestelde vierde lid van artikel 19b is bepaald dat de aanvraag zal worden verleend aan het hotel dat blijkens het business plan het meest zal investeren in de Arubaanse economie. Daarbij kan worden gedacht aan plannen die de werkgelegenheid stimuleren, plannen voor uitbreiding, grootscheepse verbouwing en renovatie van het hotel, maar ook aan plannen voor een substantiële uitbreiding van het excursieaanbod. In ieder geval dient het hier te gaan om plannen die ertoe zullen leiden dat de lokale economie van Aruba positief wordt beïnvloed.

Om te verzekeren dat de business plannen voldoende concreet zijn en ook daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd door het hotel aan wie de all-inclusive vergunning zal worden verleend, dienen de plannen vergezeld te gaan van een verklaring van een registeraccountant, aldus het voorgestelde derde lid van artikel 19b.

Het honoreren van een aanvraag kan er uiteraard niet toe leiden dat de grenspercentages uit artikel 19a, derde lid, worden overschreden. Reden waarom in het voorgestelde vierde lid van artikel 19b de zinsnede is opgenomen: 'totdat het betrokken percentage, bedoeld in artikel 19a, derde lid, is bereikt.'

Ingevolge het voorgestelde vijfde lid van artikel 19b kan de Minister nadere regels stellen over de indiening en behandeling van de aanvragen. Dit kunnen zowel procedurele regels zijn, als regels die het in het vierde lid neergelegde toetsingskader nader uitwerken.

Artikel I, onderdeel F

De voorgestelde wijziging van artikel 32 houdt verband met de wens om ruimte beschikbaar te stellen aan nieuwe spelers op de all-inclusive markt. Door te bepalen dat een all-inclusive vergunning kan worden ingetrokken indien het desbetreffende hotel niet overeenkomstig de voorschriften van de all-inclusive vergunning wordt uitgbaat, wordt voorkomen dat hotels all-inclusive vergunningen hebben, maar niet benutten. De Minister kan alsdan tot intrekking van de vergunning overgaan.

Artikel I, onderdeel G

Met de voorgestelde wijziging van artikel 40, vierde lid, wordt slechts een tekstuele fout rechtgezet.

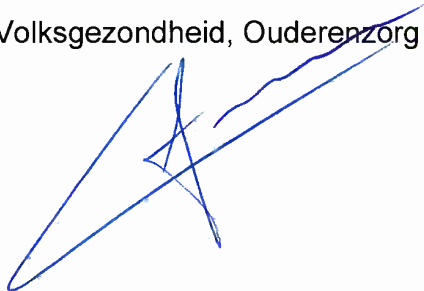
Artikel II

In dit onderdeel wordt een overgangsbepaling voorgesteld, in lijn met de wens van de regering om de bestaande situatie ter zake van all-inclusive accommodaties te respecteren. Het artikel bepaalt dat een all-inclusive vergunning van rechtswege wordt verleend aan een hotel dat op 1 maart 2016 een hotelvergunning had en op dat moment all-inclusive accommodatie aanbood, ofwel uitsluitend, ofwel gedeeltelijk voor niet meer dan 20% van alle accommodatie dat het hotel aanbood. Deze hotels zijn gegarandeerd van een all-inclusive vergunning die geldig is voor een termijn van 20 jaar. Nieuwe hotels of hotels die niet aan de vereisten, bedoeld in dit artikel, voldoen, dienen een all-inclusive vergunning aan te vragen.

De datum die hier als uitgangspunt is genomen, houdt verband met de datum waarop het onderhavige wetsvoorstel publiekelijk bekend zal zijn gemaakt. Dit wordt gedaan via een persconferentie, alsmede via een brief aan alle bestaande hotels. De hotels zijn al ruim een half jaar daarvoor van de plannen van de Minister op de hoogte gesteld.

Uit ingewonnen informatie blijkt dat een ruime meerderheid van de hotels thans in de praktijk gemiddeld per jaar minder dan 20% van hun accommodaties als all-inclusive accommodaties aanbieden. Voor het geval dat bepaalde hotels dit percentage wel overstijgen, is een overgangsbepaling opgenomen. Zij krijgen gedurende een periode van twee jaar de mogelijkheid om hun all-inclusive accommodaties evenredig af te bouwen naar een maximaal jaargemiddelde van 20%. Op deze wijze wordt de betreffende hotels een redelijke termijn gegund om hun bedrijfsvoering aan te passen.

De minister van Volksgezondheid, Ouderenzorg en Sport,

De minister van Toerisme, Transport, Primaire Sector en Cultuur,

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.

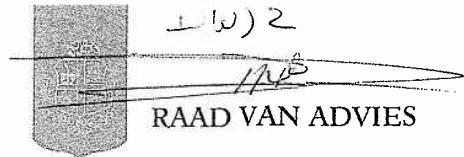
De minister van Justitie,

A smaller, stylized handwritten signature in blue ink, featuring a few sharp, overlapping strokes.

Staten van Aruba
ZJ 2015-2016-842

Bijlage: A

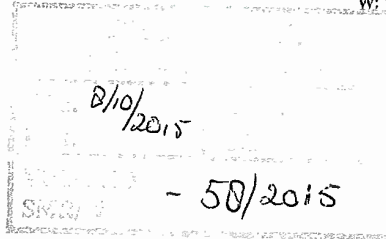
Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba,
t.a.v. de Minister van Justitie
L.G. Smith Boulevard 76
Alhier

L.G. Smith Boulevard 8
Oranjestad, ARUBA
T: (297) 583 3972
F: (297) 583 4012
E: info@rva.aw
W: www.rva.aw

→ Volg. 6C
20/10/15

Uw brief: 15 juli 2015
Uw kenmerk: LV-15/0020
Datum: 7 oktober 2015
Kenmerk: RvA 120-15

Onderwerp: Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) (invoering grondslag regeling hotelaccommodaties)

Naar aanleiding van bijgaande aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) (invoering grondslag regeling hotelaccommodaties), moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

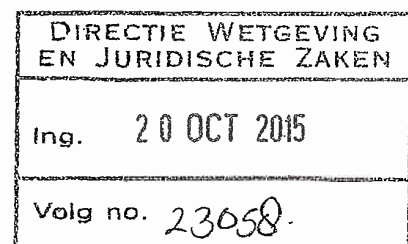
1. Algemeen

1.1 Met de onderhavige voorstellen wil de regering een vergunningstelsel introduceren om het aanbod van de typen hotelaccommodaties te regelen. Geconstateerd is dat de regering feitelijk hiernaast nog een tweede zaak tracht te regelen, namelijk de regulering van woningen die veelvuldig worden gebruikt als logement voor toeristen. Deze regulering wil de regering bewerkstelligen door de vigerende Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) te wijzigen. Ten aanzien hiervan merkt de Raad ten principale op dat de Vergunningsverordening hiertoe niet de aangewezen regeling is, nu deze uitsluitend strekt ter regulatie van de vereisten voor de verkoop van alcoholhoudende drank en de ruimtelijke inrichting en hygiënische aspecten van de hotels en andere aangelegenheden (vide artikel 8 van de Vergunningsverordening) en derhalve niet bedoeld is voor regulering van het toerismebeleid. Het voorgestelde oneigenlijke gebruik van de Vergunningsverordening is dan ook aan te merken als *détournement de pouvoir*. Omdat de Vergunningsverordening op dit gebied geen normenkader bevat, levert de delegatiebepaling in voorgesteld artikel I, onderdeel B, bovendien ruimte voor willekeur, hetgeen de rechtszekerheid van de justitiabelen aantast.

Om deze redenen kunnen de onderhavige voorstellen niet in deze vorm tot stand worden gebracht. De beoogde regulatie dient derhalve in een op zichzelf staande landsverordening te worden geregeld, waarin is aangegeven hoe de te treffen regels binnen het algemene beleidskader voor het toerisme past.

1.2 Gezien het voorgaande merkt de Raad ten aanzien van de inhoud van de onderhavige voorstellen ten overvloede op dat deze niet zijn voorzien van een deugdelijke probleemstelling en onderbouwing, zodat evenmin kan worden getoetst of de geboden oplossing – de voorgestelde regulatie – doelmatig is. De Raad betreurt het dat de regering het evenmin nodig vond de onderhavige voorstellen voor advies aan de Sociaal Economische Raad voor te leggen.¹

¹ Zie het schrijven van de Raad van Advies (RvA 137-15) dd. 21 augustus 2015 en het antwoord hierop van de Minister van Justitie dd. 15 september 2015, kenmerk SMP/WJ 95 2015.

DW/15-039

Met betrekking tot de voorgenomen regulatie van de aan te bieden typen hotelaccommodaties wordt aangegeven dat er de afgelopen jaren sprake zou zijn van een toename in het aantal *all inclusive* hotels en het aantal aangeboden *all inclusive* accommodaties door de overige hotels. De regering acht deze trend enerzijds positief voor de Arubaanse economie, maar is van mening dat dit ook nadelige gevolgen meebrengt voor de overige horeca-gelegenheden buiten deze hotels.² De regering acht het in dit verband noodzakelijk dat er 'een gezonde evenwichtige balans is' in de aan te bieden typen accommodaties en stelt bij het onderhavige ontwerp voor om dit via een vergunningenstelsel voor hotels op te lossen. In de toelichting is gesteld dat de Staten – in het kader van de voorgeschetste ontwikkelingen – middels een motie van 7 mei 2015 de minister belast met toerisme heeft verzocht om een onderzoek te doen naar de mogelijkheid van een bijzonder vergunningenstelsel voor de all-inclusive hotels en de (mogelijke) effecten hiervan. Gezien de vaste commissie van de Staten echter positief stond tegen de door de laatstgenoemde minister voorgestelde beleidsvoornemens inzake het aanbod van de typen hotelaccommodaties, acht de regering het niet nodig om de resultaten van dit onderzoek af te wachten.³ Deze handelwijze bevreemdt de Raad, daar de regering nu feitelijk de problematiek tracht op te lossen middels een aanpak waarvan de (socio-economische) effecten (nog) niet zijn onderzocht. Daardoor is niet duidelijk hoeverre de voorgestelde aanpak in sociaal-economisch opzicht positiever uitpakt voor Aruba en welke effecten deze aanpak heeft op de concurrentiepositie van Aruba op de toeristische markt. De Raad acht het juist van belang dat deze effecten in kaart worden gebracht en adviseert om deze redenen om alsnog een gedegen onderzoek te doen naar de effecten van de voorgenomen oplossing alvorens de onderhavige regeling voor te stellen. Voorts wordt in de toelichting ten aanzien van het regelen van de gelegenheden die feitelijk actief zijn als logementen (i.c. voornamelijk woningen) onvoldoende ingegaan op de problematiek en de (economische) noodzaak tot het regelen hiervan. Er wordt slechts aangegeven dat er een noodzaak is nieuwe regels te stellen, aangezien veel gelegenheden waaronder woningen feitelijk actief zijn als logement.⁴ Niet is aangegeven in hoeverre het uitblijven van het regelen hiervan een probleem vormt voor de Arubaanse maatschappij en in het bijzonder het toerisme, noch wat het socio-economische belang is van het regelen van deze gelegenheden.

De Raad acht het noodzakelijk dat het aan de onderhavige voorstellen ten grondslag liggende probleem duidelijk wordt omschreven, in het kader van het maatschappelijk belang dan wel de economische noodzaak voor Aruba en dat vervolgens wordt aangegeven in hoeverre de voorgestelde regulering een oplossing hiervoor biedt.

1.3 In dit verband merkt de Raad nog op dat enige motie in de Staten, dan wel instemming van de centrale commissie weliswaar een indicatie zijn voor het draagvlak voor de voorstellen in dit college, doch dat dit de regering nimmer ontslaat van de verplichting om wetsvoorstellen goed voor te bereiden en deugdelijk te motiveren. Zo heeft het klakkeloos overnemen van moties ten aanzien van ontwerp-landsverordening houdende formalisering van de eenmalige terbeschikkingstelling van een bedrag aan Tiara Air Aruba N.V. door Aruba Tourism Authority en tot wijziging van de Landsverordening instelling Aruba Tourism Authority (AB 2011 no. 14) geleid tot handelen in strijd met diverse wetten en mogelijk tot strafbare feiten (vide het advies van de Raad dd. 7 maart 2014, RvA 34-14). Een motie in de Staten heeft immers niet de garantie dat ook aldaar het vooronderzoek deugdelijk is geschied, waardoor de regering van deze verantwoordelijkheid ontslagen zou zijn. De Raad vraagt hiervoor dringende aandacht.

1.4 In voorgesteld artikel I, onderdeel B, wordt bepaald dat - in het kader van de vergunningsverlening - bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, regels worden gesteld omtrent de aard en het aanbod in type accommodaties van een hotel. Het is de Raad echter

² MvT, p. 1-2.

³ MvT, p. 3.

⁴ MvT, p. 4.

onduidelijk welke voorwaarden gesteld zullen worden aan de hotels om in aanmerking te komen voor een vergunning alsook de vergunningsprocedure. In het kader van de beoordeling van het onderhavige ontwerp acht de Raad het juist van belang om inzicht te krijgen in deze (objectieve) voorwaarden en de vergunningsprocedure, aangezien hiermee het totaalbeeld (en de implicaties) van deze voorgestelde regulering inzichtelijker wordt. De Raad wijst er immers op dat het ontbreken van deze voorwaarden (het toetsingskader) en procedures leidt tot een ongewenste 'open einde delegatie' welke geen rechtszekerheid biedt aan de belanghebbenden.

1.5 De regering wijst in de toelichting op de nadelige gevolgen van een onevenwichtig aanbod aan *all inclusive* hotelaanbiedingen voor de rest van de horecagelegenheden: i.c. minder toeristen die gebruik maken van de buiten het hotel gelegen horecagelegenheden en andere voorzieningen. Dit kan volgens de regering uiteindelijk een negatief effect hebben op bepaalde sectoren van de Arubaanse economie. De Raad wijst er echter op dat ook het beperken van de *all inclusive* hotelaanbiedingen kan leiden tot het wegblijven van potentiële toeristen en dus een negatief effect op de Arubaanse economie. Indien er immers vraag is naar dit soort aanbiedingen en dit niet kan worden aangeboden, dan kan de potentiële toerist uitwijken naar een andere (vergelijkbare) bestemming waar deze optie wel wordt geboden. Bij een lage bezettinggraad van de hotels is het voor de conventionele hotels bovendien juist noodzakelijk om een aantrekkelijk *all inclusive* pakket aan te bieden teneinde de bezettinggraad op te krikken. Het niet beperken van deze *all inclusive* aanbiedingen zou er weliswaar toe kunnen leiden dat er minder uitgegeven wordt buiten de hotels, maar biedt in ieder geval wel de situatie dat er uitgaven gedaan worden door de komst van deze toeristen die anders bij het ontbreken van een *all inclusive* optie helemaal zouden uitblijven. De Raad wijst in dit verband ook naar de aanbevelingen uit de in opdracht van de minister van toerisme, transport en arbeid opgestelde strategisch plan van het *Dick Pope Sr. Institute for Tourism Studies*. Hier wordt immers aangegeven dat het streven moet zijn om over te stappen van de (huidige) aanbodgestuurde aanpak (i.c. wat biedt de Arubaanse toeristische markt) naar een marktgerichte aanpak (i.c. wat verlangt de potentiële toerist).⁵ De Raad vraagt zich gelet hierop derhalve ook af hoe deze aanbeveling zich verhoudt tot de voorgestelde restrictieve regulatie van het hotelaanbod.

1.6 Het beperken van de *all-inclusive* aanbiedingen kan bovendien een mededingingsbeperkend effect hebben. Met de voorgestelde regulering zou het immers kunnen betekenen dat de conventionele hotels die thans een vergunning hebben niet een *all-inclusive* pakket kunnen aanbieden zonder vergunning. Met het beperken hiervan wordt hiermee dus binnen de Arubaanse hotelmarkt geen *level playing field* gecreëerd; de huidige *all inclusive* hotels met een vergunning zouden immers in de situatie komen waar alleen zij dit pakket kunnen aanbieden. Zoals in onderdeel 1.2 is gesteld is het bieden van een *all inclusive* pakket juist een (aanvullende) mogelijkheid voor de (conventionele) hotels om de bezettingsgraad te kunnen verhogen op het moment dat de vraag naar het standaard pakket (het zogenaamde *European Plan*) laag is. De Raad wijst er voorts op dat het ontwerp beoogt om alleen voor de hotelsector restricties op te leggen qua soorten accommodaties (aan te bieden pakketten) en niet voor de logementen.⁶ Ook hier is er derhalve sprake van een mededingingsbeperkend effect; de hotels worden immers beperkt in hun aanbod, terwijl de logementen wel vrij zijn in het bepalen van hun aanbod.

1.7 Het invoeren van een vergunningstelsel voor de hotels kan voorts een nadelig effect kunnen hebben op het investeringsklimaat in Aruba. Het feit dat de huidige vergunningen voor de hotels voor wat betreft de aan te bieden pakketten aangepast kunnen worden, brengt met zich mee dat er een precedentscheppende onzekerheid bestaat voor investeerders; vergunningen

⁵ Zie het rapport van het *Dick Pope Sr. Institute for Tourism Studies*, *Winning the Future, Strategic Plan for the Development of Tourism* (2011), p. 4-8.

⁶ Zie voorgesteld artikel I, onderdeel B.

kunnen immers eenzijdig aangepast worden. De Raad acht deze handelwijze voor het vertrouwen van investeerders derhalve niet opportuun.

1.8 Hoewel de effecten van de *all inclusive* toeristen nadelig kunnen uitpakken voor de buiten het hotel gelegen horeca aangelegenheden, komt het beperken van de *all inclusive* aanbiedingen niet ten goede van het toerisme en de Arubaanse economie. Een mogelijke oplossing om deze nadelige effecten voor de overige horeca aangelegenheden tegen te gaan ligt naar 's Raads oordeel juist in het aantrekken van vermogende toeristen die wel kiezen voor de niet *all inclusive* pakketten.⁷

2. Ontwerp-landsverordening

2.1 In voorgesteld artikel I, onderdeel B, wordt het begrip logement in artikel 1 van de Vergunningsverordening gedefinieerd als: 'elke gelegenheid waar (...) tegen vergoeding huisvesting voor kort verblijf en met of zonder bediening verleend wordt'. In de toelichting wordt niet aangegeven wat in dit kader verstaan dient te worden als 'kort verblijf'. De Raad acht het van wezenlijk belang dat duidelijk wordt gemaakt bij welke lengte van de verblijfsduur sprake is van een logement zoals wordt beoogd bij de onderhavige wijzigingsverordening.

2.2 In het verlengde van het bovenstaande is het eveneens onduidelijk in hoeverre het toezicht op deze logementen zal plaatsvinden (i.c. hoe wordt nagegaan welke woningen thans verhuurd worden aan toeristen voor kort verblijf en dus vergunningsplichtig zijn?). De Raad acht het noodzakelijk dat hier inzicht in wordt verleend.

3. Conclusie en eindadvies

De Raad kan zich op grond van het bovenstaande niet met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het niet aan de Staten te bieden.

De Secretaris,

mr. dr. H.A. van der Wal

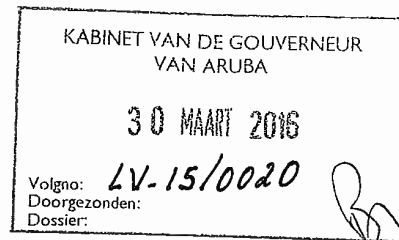
De Voorzitter,

mr. F.M. d.l.S. Goedgedrag

Bestuurskantoor Minister van Justitie	
Ing.:	20 OCT 2015 DWJK
Verz.:	20 OCT. 2015
Volgnr.:	12462-2015

⁷ De Raad van Advies wijst in dit kader ook naar het beleidsplan 'Two Steps Ahead, Tourism Policy 2012' van de Minister van Toerisme, Transport en Arbeid waar wordt aangehaald dat het beleid o.m. gericht zal zijn op het stimuleren van de opwaardering van de (huidige) hotels (p. 17). Hiermee wordt bedoeld het aantrekkelijk maken voor de vermogende en spenderende (verblijfs)toeristen.

Ingeh. v.d. Govv.
12/4/2016

Aan de Gouverneur van Aruba
Plaza Eman 3
ALHIER

Staten van Aruba
ZJ 2015-2016-842
Bijlage: B

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: SIMR/W-58/2015

Onderwerp ontwerp-Landsverordening tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1)

Oranjestad, 30 MAART 2016

Ik heb de eer u hierbij, mede namens mijn ambtgenoten van Volksgezondheid, Ouderenzorg en Sport en van Toerisme, Transport en Primaire Sector en Cultuur, aan te bieden het advies van de Raad van Advies van 7 oktober 2015, no. RvA 120-15, betreffende het bovenvermelde ontwerp. De Raad kan zich niet met de doelstelling en de inhoud ervan verenigen en geeft u in overweging het niet aan de Staten ter goedkeuring aan te bieden. Hieronder zal onder bespreking van het advies van de Raad worden betoogd waarom het ontwerp, zij het in gewijzigde vorm, wél aan de Staten ter goedkeuring kan worden aangeboden.

Ad 1. Algemeen

1.1

De Raad merkt de met het onderhavige ontwerp beoogde aanpassingen van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) aan als *détournement de pouvoir*, aangezien de Vergunningsverordening bedoeld is als een regeling voor de verkoop van alcoholhoudende dranken en de ruimtelijke inrichting en hygiënische aspecten van hotels en andere horecagelegenheden, en niet voor de regulering van het toerismebeleid. Volgens de Raad kan het onderhavige ontwerp daarom niet in de voorgestelde vorm worden tot stand gebracht, maar in een op zichzelf staande

landsverordening. Daarbij dient te worden aangegeven hoe de treffen regels binnen het algemene beleidskader voor het toerisme passen.

Dienaangaande stel ik voorop dat de Vergunningsverordening bij haar totstandkoming in 1963 inderdaad als primaire strekking had de regeling van horeca vanuit de noodzaak van regulering van de alcoholverkoop, ruimtelijke inrichting en hygiëne. Hierin is sindsdien weinig verandering gekomen. Dit levert naar mijn oordeel echter geen bezwaren van overwegende aard op ten aanzien van de wijzigingsvoorstellen van het onderhavige ontwerp.

Ik merk hierbij op dat een algemene wetgevende bevoegdheid geen strijd kan opleveren met het bestuursrechtelijke beginsel van *détournement de pouvoir*. Immers, met dit beginsel wordt bedoeld dat overheidsbevoegdheden uitsluitend mogen worden gebruikt ten behoeve van het algemeen belang en binnen het algemeen belang alleen voor specifieke doeleinden *die de wetgever voor ogen heeft gehad*. Het beginsel geldt dus voor de hantering van alle overheidsbevoegdheden die met het oog op bepaalde doelen zijn toegekend. Voor originele bevoegdheden, zoals de grondwettelijk vastgelegde algemene wetgevende bevoegdheid van de wetgever, is het beginsel van *détournement de pouvoir* dan ook niet relevant. De wetgever heeft dan ook de bevoegdheid om te bepalen dat in de Vergunningsverordening ook toerismebeleid wordt gereguleerd en dat daarmee in de Vergunningsverordening ook andere doeleinden kunnen worden nagestreefd. Van *détournement de pouvoir* is in casu dan ook geen sprake,

Daar komt bij dat de keuze om toerismebeleid via de Vergunningsverordening te reguleren een logische is. Immers, de Vergunningsverordening bevat hoe dan ook het huidige algemene kader voor de regulering van (onder meer) het hotelwezen in Aruba. Daartoe behoren vergunningsvoorschriften die ook buiten het kader van alcoholverkoop, ruimtelijke inrichting en hygiëne kunnen worden ingezet. Voorbeelden hiervan zijn de weigeringsgronden, genoemd in artikel 28, en de intrekingsgronden, genoemd in artikel 32. Alhoewel de Vergunningsverordening dus van oorsprong een bijzondere strekking heeft, ligt het naar mijn oordeel voor de hand om via deze landsverordening ook andere aspecten van het hotelwezen te reguleren. Overigens zij nog opgemerkt dat de Vergunningsverordening en de daarop gebaseerde

uitvoeringswetgeving inmiddels op een groot aantal punten verouderd is. Door mijn ambtgenoot, belast met volksgezondheid, zal dan ook binnenkort in samenspraak met de andere betrokken ministers worden gezien, wanneer de Vergunningsverordening vervangen kan worden door een geheel nieuwe wettelijke regeling op het gebied van horeca. Daarbij kan ik mij voorstellen dat hotels en andere vergelijkbare verblijfgelegenheden, mede om redenen die ook door de Raad worden vermeld, separaat worden geregeld.

Onder de gegeven omstandigheden is de Vergunningsverordening dus momenteel de meest geschikte plaats om ten aanzien van all-inclusive accommodaties bijzondere regels te stellen. Daarom wens ik samen met de andere betrokken ministers vast te houden aan het onderhavige ontwerp. Mede naar aanleiding van de uitgebreide opmerkingen van de Raad is daarbij besloten om daarin niet meer een delegatiebepaling voor de regeling van all-inclusive accommodaties op te nemen, maar om de regels voor de aanbidding van dit soort accommodaties op het niveau van de landsverordening zelf vast te leggen. Daarmee wordt een eventueel risico van willekeur verder teruggedrongen.

1.2

De Raad stelt onder dit punt in wezen dat de in het onderhavige ontwerp opgenomen voorstellen een deugdelijke probleemstelling en onderbouwing ontberen. De Raad acht het noodzakelijk dat het aan de onderhavige voorstellen ten grondslag liggende probleem duidelijk wordt omschreven, dit in het kader van het maatschappelijke belang dan wel de economische noodzaak voor Aruba, en dat vervolgens wordt aangegeven in hoeverre de voorgestelde regulering een oplossing biedt.

Ter zake kan ik ten eerste opmerken dat de kern van het toerismebeleid sinds 1986 gevormd wordt door de wens om toerisme van hoge kwaliteit met de bijbehorende bestedingskracht naar Aruba te halen. De achterliggende gedachte daarbij is steeds geweest dat de Arubaanse economie maximale profijt dient te halen uit haar voornaamste peiler. Voor de toeristische sector betekent dit dat haar aanbod aan voorzieningen divers en over verschillende segmenten verdeeld dient te zien. Hotels spelen daarin uiteraard een wezenlijke rol, aangezien zij verblijf verschaffen aan toeristen die Aruba aandoen. Het product "Aruba" omvat echter meer dan verblijf in

hotels en daarmee vergelijkbare gelegenheden. De diversiteit van het product "Aruba" biedt toeristen de mogelijkheid om ook van andere facetten van Aruba te genieten. Voor de desbetreffende sectoren, zoals personenvervoer door middel van taxi's en toerbussen, restaurants en klein- en groothandel, levert dit inkomsten en werkgelegenheid op, waarvan uiteindelijk de gehele Arubaanse economie profiteert. Een belangrijke randvoorwaarde hiervoor is evenwel dat er een evenwichtig aanbod is van de soorten hotelaccommodaties, dat verzekert dat hotelgasten ook gebruik maken van buiten de hotels gelegen voorzieningen. Het is een bekend gegeven dat gasten die verblijven in hotels met all-inclusive accommodaties, nauwelijks tot geen gebruik maken van voorzieningen van derden die buiten die hotels gelegen zijn. Dit wordt ook door de Raad onderkend: ik verwijs naar punt 1.8 van zijn advies. Overigens wordt dit ook bevestigd in diverse onderzoeken. De resultaten van een aantal van deze onderzoeken zijn gebundeld in een rapport van 26 januari 2016, dat in opdracht van de Aruba Tourism Authority (ATA) is opgesteld, inzake all-inclusive hotels en hun effecten. Daaruit blijkt dat in verschillende onderzoeken wordt bevestigd dat het aanbieden van (te veel) all-inclusive accommodaties een negatief effect heeft op de lokale economie. Zo volgt uit een onderzoek van het United Nations Environment Programme dat bij de meeste all-inclusive reizen maar liefst 80% van de uitgaven van de toerist gaan naar de vliegmaatschappij, hotels en andere internationale bedrijven, die in de meeste gevallen hun hoofdvestiging hebben in het land van herkomst van de toerist, in plaats van naar lokale bedrijven en/of personen.

In lijn met het bovenstaande ben ik met mijn bovengenoemde ambtgenoten van oordeel dat de probleemstelling, alsmede de doelstelling van het onderhavige ontwerp, namelijk het in het belang van de Arubaanse toeristische sector realiseren van een evenwichtig aanbod van verschillende soorten verblijfhotelaccommodaties in Aruba, voldoende duidelijk blijkt. Naar aanleiding van deze opmerkingen van de Raad wordt een en ander in de memorie van toelichting verduidelijkt.

1.3

In het verlengde van het bovenstaande gaat de Raad in op de mogelijke gevolgen van het zonder meer uitvoeren van Statenmoties door de regering. De Raad noemt daarbij als voorbeeld de Landsverordening houdende formalisering van de eenmalige terbeschikkingstelling van een bedrag aan Tiara Air Aruba N.V. door Aruba Tourism

Authority (AB 2014 no. 61) en stelt dat het uitvoeren van de daaraan voorafgaande Statenmoties geleid heeft tot handelen in strijd met diverse wetten en mogelijke strafbare feiten. Volgens de Raad heeft een motie van de Staten immers niet de garantie dat de Staten ter zake deugdelijk vooronderzoek hebben verricht, waardoor de regering van de eigen verantwoordelijkheid ontslagen zijn.

Te dezer zake wens ik nadrukkelijk voorop te stellen dat bij de bewuste terbeschikkingstelling van Afl. 1,8 miljoen aan Tiara Air Aruba N.V. door Aruba Tourism Authority geen sprake is geweest van strafbare gedragingen van wie dan ook. Ik moge daarbij verwijzen naar mijn nader rapport van 20 juni 2014, nr. SMR/W-28/2014, op het advies van de Raad van Advies van 7 maart 2014, nr. RvA 34-14, bij de desbetreffende ontwerp-landsverordening. In dat nader rapport is, naar aanleiding van soortgelijke stellingen van de Raad, uitgebreid betoogd waarom er geen sprake was van strafbare gedragingen dan wel van strafbare aansprakelijkheid van de betrokkenen personen en organen. In hetzelfde nader rapport is, evenals uiteraard in de memorie van toelichting zelf, ook uitgebreid ingegaan op de achtergrond van het geval en de rol van alle betrokkenen, en dat nog wel in het licht van de doelstelling van de ontwerp-landsverordening in kwestie, namelijk de formalisering van een destijds urgente terbeschikkingstelling van Afl. 1,8 miljoen door ATA aan Tiara Air Aruba N.V.. Ik betreur het dan ook dat de Raad volhardt in zijn stelling dat er destijds sprake is geweest van onwettige handelingen of zelfs strafbare gedragingen.

Voor het overige merk ik op dat een motie van de Staten de regering vanzelfsprekend niet ontslaat van de eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de onderbouwing van wetsvoorstellen. In het onderhavige geval zijn in de memorie van toelichting verschillende redenen aangevoerd die het volgens de regering noodzakelijk maken dat de verschillende soorten verblijfsaccommodaties in Aruba gereguleerd worden, hetgeen tevens is onderbouwd door middel van onderzoek.

1.4

Naar aanleiding van het (oorspronkelijk) voorgestelde artikel I, onderdeel B, stelt de Raad dat het niet duidelijk is welke voorwaarden gesteld zullen worden om in aanmerking te komen voor een hotelvergunning en welke vergunningsprocedure daarbij gehanteerd zal worden. Volgens de Raad belemmert dit de inzichtelijkheid van

de voorwaarden en de vergunningsprocedure, en leidt het tot een ongewenste "open eind delegatie" die geen rechtszekerheid biedt aan de belanghebbenden.

Ter zake merk ik op dat naar aanleiding van deze opmerking van de Raad het ontwerp ingrijpende wijzigingen heeft ondergaan. Artikel I, onderdeel A, bevat nieuwe definities van de begrippen "logement" en "hotel" en voegt nieuwe begrippen met bijbehorende definities toe aan artikel 1 van de Vergunningsverordening. Deze zijn noodzakelijk voor de toepassing van de voorschriften inzake de verschillende soorten hotelaccommodatie, die nu in de Vergunningsverordening zelf opgenomen zullen worden.

Artikel I, onderdeel B, bewerkstelligt nu een toevoeging van een zesde lid aan artikel 2 van de Vergunningsverordening. Volgens dit nieuwe lid geschiedt het aanbieden van all-inclusive accommodatie in een hotel of logement uitsluitend indien daarvoor een (bijzondere) vergunning is verleend. Daarmee wordt aan de betrokken minister nadrukkelijk zeggenschap verleend over de aanbidding van all-inclusive accommodaties in Aruba.

Voorts voegt het nieuwe onderdeel C van artikel I een nieuw lid toe aan artikel 10 van de Vergunningsverordening. Het voorgestelde tweede lid bepaalt dat een all-inclusive vergunning de houder ervan het recht geeft tot het verhuren van all-inclusive accommodatie tot het aantal vermeld in de vergunning.

Door middel van onderdeel D van artikel I wordt nu voorgesteld om in de Vergunningsverordening de nieuwe artikelen 19a en 19b op te nemen die specifiek betrekking hebben op all-inclusive accommodaties. Bij artikel 19a is met name van belang dat vastgelegd wordt dat de verlening van alle hotelvergunningen door de minister, belast met volksgezondheid, voortaan in overeenstemming met de minister, belast met toerisme, geschiedt. De laatstbedoelde minister draagt immers verantwoordelijkheid voor het toerisme, waaronder dus ook het hotelwezen als instrument voor de verwezenlijking van een adequaat toerismebeleid. Ten aanzien van all-inclusive accommodaties wordt bovendien vastgelegd dat de vergunningen daarvoor – zie het voorgestelde zesde lid van artikel 2 van de

Vergunningsverordening – uitsluitend door de minister, belast met aangelegenheden van toerisme, worden afgegeven.

Van bijzonder belang zijn verder het tweede en derde lid van het voorgestelde artikel 19a. In het tweede lid wordt ten eerste bepaald dat een all-inclusive vergunning een omschrijving van het aantal lokaliteiten en de soort accommodatie dient te bevatten. Volgens het derde lid zal een all-inclusive vergunning worden geweigerd voor een all-inclusive hotel of een all-inclusive logement, indien daardoor meer dan 40% van de in Aruba aanwezige accommodatie all-inclusive accommodatie zou worden, of voor een ander hotel of logement dan een all-inclusive hotel of all-inclusive logement, indien jaarlijks gemiddeld meer dan 20% van de accommodatienachten van dat hotel of logement all-inclusive zou worden. Aldus worden twee grenzen aangegeven ten aanzien van het aanbod van all-inclusive accommodaties in Aruba, namelijk dat het totaalaanbod van all-inclusive accommodaties door zowel geheel all-inclusive hotels en logementen als gemengde hotels en logementen het percentage van 40 van het totaalaanbod aan hotelkamers niet mag overtreffen, en dat van de hotels en logementen met gemengde accommodaties het totaalaanbod van all-inclusive accommodatienachten het percentage van 20 niet mag overtreffen.

Ingevolge het voorgestelde artikel 19a, vierde lid, krijgt de houder van een all-inclusive vergunning de verplichting om jaarlijks vóór 1 juni schriftelijke opgave te doen aan de minister, belast met aangelegenheden van toerisme, over het gemiddelde percentage van zijn accommodatie dat in het voorafgaande jaar all-inclusive accommodatie was.

Door middel van het voorgestelde vijfde lid van artikel 19a kan de minister, belast met aangelegenheden van toerisme, ten behoeve van bijzondere gevallen ontheffing verlenen van de bovenbedoelde grenspercentages. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan conferenties met grote aantallen buitenlandse deelnemers waarbij all-inclusive verblijf onderdeel van het conferentieprogramma vormt. In de toeristische wereld worden dergelijke evenementen ook wel aangeduid met de term MICE (Meetings, Incentives, Conventions, Exhibitions).

Artikel 19a, zesde lid, biedt de mogelijkheid om bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, de percentages, genoemd in het derde lid, te wijzigen, indien daartoe de noodzaak komt vast te staan.

In het voorgestelde artikel 19b zijn regels van procedurele aard opgenomen voor zowel de minister, belast met aangelegenheden van toerisme, als houders c.q. aanvragers van all-inclusive vergunningen, die een doelmatige toepassing van het voorgestelde artikel 19a beogen te verzekeren.

Zodoende worden de regels inzake all-inclusive accommodaties, waarvan in eerste instantie beoogd werd deze bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te leggen, nu in de Vergunningsverordening zelf opgenomen. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan een aantal grote bezwaren van de Raad ten aanzien van de opzet van het ontwerp.

1.5

Volgens de Raad kan ook het beperken van all-inclusive hotelaanbiedingen leiden tot het wegblijven van potentiële toeristen, hetgeen een negatief op de Arubaanse economie kan hebben. Zo kunnen, aldus de Raad, conventionele hotels bij een lage bezettingsgraad door middel van aantrekkelijke all-inclusive pakketten hun bezettingsgraad opkrikken. Het niet-beperken van deze all-inclusive aanbiedingen zou volgens de Raad weliswaar ertoe kunnen leiden dat er minder uitgegeven wordt buiten de hotels, maar biedt in ieder geval wel de situatie dat er uitgaven worden gedaan door de komst van deze toeristen, die bij het ontbreken van een all-inclusive optie helemaal zouden uitblijven. De Raad haalt daarbij een strategisch plan aan van het "Dick Pope Sr. Institute for Tourism Studies" dat in opdracht van mijn ambtgenoot, belast met aangelegenheden van toerisme, is opgesteld en waarin wordt aanbevolen om over te stappen van een aanbodgestuurde aanpak naar een marktgerichte aanpak. De Raad vraagt zich af, hoe deze aanbeveling zich verhoudt tot de voorgestelde restrictieve regulatie van het hotelaanbod.

Dienaangaande zij herhaald dat het met de voorgestelde regulering mogelijk zal blijven om all-inclusive accommodaties aan te bieden in Aruba, hetzij in geheel all-inclusive vorm, hetzij in combinatie met andere accommodatievormen zoals European

Plan en timesharing, mits deze blijft binnen de wettelijk vastgelegde grenzen. Deze grenzen zijn vastgesteld rekening houdend met de bestaande situatie en de belangen van alle betrokkenen en met het welzijn van de Arubaanse toeristische sector en economie als achtergrond. Daar komt bij dat de voorgestelde grenzen volgens het aangepaste ontwerp desgewenst bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangepast kunnen worden. Voorts is in het aangepaste ontwerp ook opgenomen dat de minister, belast met aangelegenheden van toerisme ontheffing aan individuele hotels kan verlenen van die grenzen, indien zich bijzondere omstandigheden voordoen. Aldus bezien, bevat het onderhavige ontwerp voldoende waarborgen voor de voortzetting van de all-inclusive accommodaties in Aruba, met inbegrip van doorgroeimogelijkheden. Onderzoek bevestigt bovendien dat het behoud van een evenwichtige accommodatiemix, zoals met het ontwerp wordt beoogd, juist een positief effect zal hebben op de Arubaanse economie en het investeringsklimaat. De kennelijk door de Raad voorziene negatieve effecten van het onderhavige ontwerp worden dan ook niet gedeeld door het kabinet.

1.6

De Raad voorziet een mededingingsbeperkend effect van het onderhavige ontwerp, aangezien bestaande conventionele hotels geen all-inclusive accommodaties zonder vergunning zullen kunnen aanbieden. Volgens de Raad wordt hiermee geen level playing field binnen de Arubaanse hotelmarkt gecreëerd, daar de huidige all-inclusive hotels met een vergunning in een situatie zouden komen waarin alleen zij dit soort accommodatie kunnen aanbieden. De Raad wijst er voorts op dat het onderhavige ontwerp niet van toepassing zal zijn op logementen waardoor er sprake zal zijn van een verder mededingingsbeperkend effect, aangezien de all-inclusive-beperkingen niet zullen gelden voor all-inclusive logementen.

Ter zake kan ik ten eerste opmerken dat op grond van het aangepaste ontwerp ook de door de Raad bedoelde conventionele hotels in staat zullen blijven c.q. zijn om all-inclusive accommodaties aan te bieden, mits de algemene grens van 40% en de individuele grens van 20% per hotel niet overschreden wordt. Zoals hierboven reeds is gemeld, bevat het aangepaste ontwerp daarbij de mogelijkheid van wijziging van deze percentages bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Dat dit nieuwe

systeem een mededingingbeperkend effect zou hebben op de Arubaanse hotelsector vermag ik in alle redelijkheid niet in te zien.

Voorts kan ik opmerken dat naar aanleiding van 's-Raads opmerking ten aanzien van dit punt in het gewijzigde ontwerp logementen nu ook onder de werking van het voorgestelde all-inclusive regime worden gebracht. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de bezwaren van de Raad op dit punt.

1.7

De Raad stelt dat het invoeren van een vergunningstelsel voor de hotels een nadelig effect kan hebben op het investeringsklimaat in Aruba, aangezien de huidige vergunningen voor de hotels voor wat betreft de aan te bieden pakketten aangepast kunnen worden, waardoor er precedentscheppende onzekerheid bestaat voor investeerders. Immers, vergunningen kunnen eenzijdig aangepast worden. De Raad acht deze handelwijze niet opportuun voor het vertrouwen van investeerders.

Dienaangaande kan ik in het bijzonder verwijzen naar het gewijzigde ontwerp, waarin nu wordt voorgesteld om de belangrijkste normen voor het aanbieden van all-inclusive accommodatie op het niveau van de landsverordening – d.w.z. in de Vergunningsverordening – zelf te regelen. Daarmee wordt naar mijn oordeel tevens voorkomen dat die normen op lichtvaardige wijze worden aangepast, met alle mogelijke negatieve gevolgen van dien voor het investeringsklimaat in Aruba, in het bijzonder ten aanzien van het hotelwezen.

1.8

De Raad adviseert om de nadelige effecten van all-inclusive voor de andere horecagelegenheden tegen te gaan door vermogende toeristen aan te trekken die niet kiezen voor all-inclusive pakketten.

Hierboven is reeds betoogd waarom de met het onderhavige ontwerp voorgestelde regeling de beste weg vormt voor inbedding in het belang van het Arubaanse toerisme van all-inclusive accommodaties in het wenselijke aanbod van hotelaccommodaties. Overigens bestaan er ook all-inclusive hotels voor vermogende

toeristen. Een aantal daarin gespecialiseerde ketens heeft interesse getoond om ook in Aruba actief te zijn.

Ad 2. Ontwerp-landsverordening

2.1

De Raad acht duidelijkheid op zijn plaats ten aanzien van de woorden "voor kort verblijf" in de definitie van het begrip "logement" zoals voorgesteld in artikel I, onderdeel B.

Dienaangaande merk ik op dat in de voorgestelde nieuwe definitie van het begrip "logement" de woorden "voor kort verblijf" niet voorkomen. Ik verwijs naar onderdeel A, ten 1°, van artikel I. Overigens waren de woorden in kwestie voorgesteld om logementen te onderscheiden van appartementen in de gebruikelijke zin.

2.2

In het verlengde van bovenstaande is het voor de Raad onduidelijk hoe het toezicht op de logementen, bedoeld voor kort verblijf, zal plaatsvinden. De Raad acht inzicht hierin noodzakelijk.

Bij de bespreking van punt 2.1 heb ik reeds gemeld dat de woorden "voor kort verblijf" niet voorkomen in de voorgestelde nieuwe definitie van het begrip "logement". Hierdoor is het niet meer nodig om de door de Raad bedoelde inzichtelijkheid te verschaffen.

Ad 3. Conclusie en eindadvies

Ik veroorloof mij derhalve u het gewijzigde ontwerp en de daarbij behorende gewijzigde memorie van toelichting wederom te doen toekomen en u in overweging te geven het ontwerp aan de Staten ter goedkeuring aan te bieden.

De minister van Justitie,

